

„Transformacja cyfrowa”

Europa musi stać się światowym liderem i podmiotem wyznaczającym standardy w transformacji cyfrowej, a także znaleźć europejski sposób na zbudowanie etycznego, skoncentrowanego na człowieku, przejrzystego i bezpiecznego społeczeństwa cyfrowego. Europa musi zastosować ambitne podejście i w pełni wykorzystać możliwości oferowane przez transformację cyfrową, jednocześnie stawiając czoła związanym z nią zagrożeniom i wyzwaniom. Cyfryzacja ma wpływ na wszystkie dziedziny naszego społeczeństwa, dlatego należy poświęcić jej należną uwagę. W tym kontekście odniesiono się do Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie i przedstawiono sugestie dotyczące rozważenia ewentualnej przyszłej karty praw cyfrowych.

Rosyjska agresja na Ukrainę jedynie wzmocniła wiele kwestii poruszonych we wnioskach, takich jak potrzeba suwerenności cyfrowej, większy nacisk na cyberobronę i ochrona przed dezinformacją. Pokazała również, że konflikty powodują obecnie konsekwencje w sferze cyfrowej, co rodzi nowe problemy, takie jak długoterminowe konsekwencje przejścia danych osobowych oraz ich nielegalnego wykorzystywania w przyszłości.

31. Propozycja: Dostęp do infrastruktury cyfrowej⁸⁵

Cel: Równy dostęp do internetu jest podstawowym prawem każdego obywatela europejskiego. Proponujemy, aby każdy Europejczyk miał w praktyce dostęp do internetu i usług cyfrowych oraz aby wzmocnić suwerenność infrastruktury cyfrowej UE poprzez:

Środki:

1. Inwestowanie w wysokiej jakości innowacyjną europejską infrastrukturę cyfrową (w tym 5G i 6G wdrażane w Europie). (zalecenie EPO1 nr 40 i 47, KPO Niderlandy 1)
2. Zapewnienie szybkiego, przystępnego cenowo, bezpiecznego i stabilnego dostępu do internetu w całej UE, w tym w roamingu, przy czym priorytetem jest zapewnienie dostępu do internetu do „białych stref/stref martwych”, obszarów wiejskich oraz regionów oddalonych i peryferyjnych w celu rozwiązania problemu przepaści cyfrowej między państwami członkowskimi i wewnątrz nich, a także zagwarantowania, że nikt nie zostanie pozostawiony w tyle. (zalecenie EPO1 nr 17 i 47, niderlandzki KPO1)
3. Promowanie rozmieszczenia infrastruktury cyfrowej i elektrycznej w przestrzeni publicznej i prywatnej w celu umożliwienia korzystania z pojazdów elektrycznych i autonomicznych. (debata grupy roboczej)⁸⁶
4. Podjęcie działań w celu zapewnienia uczciwej i otwartej konkurencji oraz zapobiegania monopolom, uzależnieniu od jednego dostawcy, koncentracji danych i zależności od krajów trzecich w odniesieniu do infrastruktury i usług, poprawa funkcjonowania rynków z perspektywy konsumentów. (zalecenie EPO1 nr 17)
5. Priorytetowe traktowanie dzieci, rodzin, starszych ludzi oraz grup szczególnie wrażliwych w dostępie do internetu i sprzętu komputerowego, w szczególności pod względem dostępu do edukacji, usług publicznych i opieki zdrowotnej. (zalecenie EPO1 nr 17 i debata grupy roboczej)
6. Poprawa cyfrowego dostępu do podstawowych usług publicznych i prywatnych oraz ich dostępności dla obywateli i przedsiębiorstw, na przykład w odniesieniu do procedur

⁸⁵Zalecenia obywateli, na których głównie opiera się propozycja: Europejski panel obywatelski 1 (EPO1): nr 17, 40, 47; Krajowe panele obywatelskie (KPO) Niderlandy 1

⁸⁶Zob. link do zaleceń EPO3, zalecenie nr 38 w odniesieniu do infrastruktury pojazdów elektrycznych.

administracyjnych, oraz zapewnienie powszechnego dostępu do tych usług i odnośnego wsparcia, np. za pośrednictwem działów pomocy technicznej. (debata grupy roboczej, wielojęzyczna platforma cyfrowa)

7. Harmonizacja wysokiej jakości norm cyfrowych i poprawa bezpiecznej mobilności danych w celu ułatwienia interoperacyjności transgranicznej. (debata grupy roboczej, wielojęzyczna platforma cyfrowa)
8. Uwzględnienie wpływu infrastruktury cyfrowej i cyfryzacji na środowisko, tak aby transformacja cyfrowa stała się zrównoważona i dążyła do stworzenia ekologicznego społeczeństwa cyfrowego. (debata grupy roboczej, wielojęzyczna platforma cyfrowa)

32. Propozycja: Umiejętności cyfrowe, które wzmacniają pozycję obywateli⁸⁷

Cel: Proponujemy, aby UE zadbała o to, by wszyscy europejscy obywatele mogli czerpać korzyści z cyfryzacji, wzmacniając ich pozycję dzięki niezbędnym umiejętnościom i możliwościom cyfrowym poprzez:

Środki:

1. Zapewnienie dostępu do formalnych i nieformalnych umiejętności cyfrowych oraz szkoleń i kształcenia w zakresie umiejętności cyfrowych, w tym w programach nauczania, na wszystkich etapach życia poprzez wykorzystanie istniejących inicjatyw na szczeblu europejskim, ze szczególnym naciskiem na włączenie grup szczególnie wrażliwych i osób starszych, podnoszenie umiejętności cyfrowych dzieci w sposób odpowiadający im zdrowemu rozwojowi oraz zwalczanie nierówności cyfrowych, w tym przepaści cyfrowej między kobietami a mężczyznami. (zalecenie EPO1 nr 8, KPO Włochy 5.2 i debata grupy roboczej)
2. Zapewnienie zdrowego korzystania z internetu poprzez zachęcanie państw członkowskich do wdrażania szkoleń w zakresie umiejętności cyfrowych dla wszystkich grup wiekowych za pomocą standardowych programów i podstaw nauczania określonych na szczeblu europejskim, dotyczących np. zagrożeń i możliwości związanych z internetem, praw użytkowników w internecie i etykiety w sieci. (zalecenie EPO1 nr 47 i debata grupy roboczej)
3. Podjęcie wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia, aby cyfryzacja społeczeństwa nie wykluczała osób starszych oraz aby technologia była dla nich dostępna poprzez wspieranie programów i inicjatyw, na przykład w formie zajęć dostosowanych do ich potrzeb. Jednocześnie należy zapewnić możliwość osobistego dostępu do podstawowych usług metodami niecyfrowymi. (zalecenie EPO1 nr 34 i 47)
4. Wprowadzenie certyfikacji UE w zakresie umiejętności cyfrowych w szkołach w celu przygotowania młodych ludzi do przyszłego rynku pracy. (zalecenie EPO1 nr 8)
5. Opracowanie inicjatyw szkoleniowych skoordynowanych na szczeblu UE w celu przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji pracowników, aby utrzymać konkurencyjność na rynku pracy, również przy szczególnym uwzględnieniu kompetencji i umiejętności wymaganych w małych i średnich przedsiębiorstwach, a także w celu wyszkolenia ekspertów w dziedzinie cyfryzacji. (zalecenie EPO1 nr 8 i debata grupy roboczej)
6. Podnoszenie świadomości na temat istniejących platform cyfrowych, które łączą ludzi z pracodawcami i pomagają w znalezieniu pracy w UE, takich jak EURES. (zalecenie EPO1 nr 8)
7. Zwiększenie inwestycji i wysiłków na rzecz pobudzenia cyfryzacji edukacji, w tym szkolnictwa wyższego. (debata grupy roboczej, wielojęzyczna platforma cyfrowa)

⁸⁷Zalecenia obywateli, na których głównie opiera się propozycja: Europejski panel obywatelski 1 (EPO1): 8, 34, 47, krajowe panele obywatelskie (KPO) Włochy 5.2

33. Propozycja: Bezpieczne i godne zaufania społeczeństwo cyfrowe – cyberbezpieczeństwo i dezinformacja⁸⁸

Cel: Proponujemy, aby w celu zapewnienia bezpiecznego, odpornego i godnego zaufania społeczeństwa cyfrowego UE zapewniła skuteczne i szybkie wdrożenie istniejących przepisów i miała większe uprawnienia do zwiększania cyberbezpieczeństwa, radzenia sobie z nielegalnymi treściami i cyberprzestępczością, zwalczania cyberzagrożeń ze strony podmiotów niepaństwowych i państw autorytarnych i odzyskiwania równowagi oraz przeciwdziałania dezinformacji poprzez:

Środki:

1. Wzmocnienie zdolności Europolu / Europejskiego Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością pod względem zasobów finansowych i ludzkich, umożliwiające bardziej proaktywne podejście do zwalczania cyberprzestępczości i budowanie wspólnych europejskich zdolności do cyberobrony przed atakami wielkoskalowymi, w tym przez lepszą współpracę. (zalecenie EPO1 nr 39, KPO Litwa 2.6, Niderlandy 1 i debata grupy roboczej)
2. Podjęcie niezbędnych środków w celu przygotowania się na wszelkie ataki i przerwy w dostawie energii na dużą skalę oraz w celu szybkiej odbudowy po nich, na przykład poprzez zapewnienie odpornej infrastruktury i alternatywnych kanałów komunikacji. (debata grupy roboczej)
3. Zapewnienie podobnych sankcji oraz szybkie i skuteczne egzekwowanie przepisów w państwach członkowskich w przypadku cyberprzestępczości poprzez lepszą koordynację lokalnych, regionalnych i krajowych centrów cyberbezpieczeństwa i władz. (zalecenie EPO1 nr 39)
4. Zwiększanie umiejętności cyfrowych i rozwój krytycznego myślenia jako sposób zwalczania dezinformacji, zagrożeń internetowych i mowy nienawiści, a także zwodniczych interfejsów i cen preferencyjnych. (debata grupy roboczej)
5. Przeciwdziałanie dezinformacji za pomocą prawodawstwa i wytycznych dla platform internetowych i przedsiębiorstw zajmujących się mediami społecznościowymi w celu zmniejszenia podatności na dezinformację i wdrożenia środków przejrzystości, w tym np. algorytmów opartych na sztucznej inteligencji, które mogą podkreślać wiarygodność informacji w mediach społecznościowych i nowych mediach, zapewniając użytkownikowi źródła informacji zweryfikowanych pod kątem faktów. Przy stosowaniu algorytmów ostateczną kontrolę nad procesami decyzyjnymi powinni sprawować ludzie. (zalecenie EPO1 nr 46 i debata grupy roboczej)
6. Wspieranie platform cyfrowych, które zapewniają pluralizm mediów oraz zasoby i podejmują inicjatywy w celu oceny wiarygodności i bezstronności informacji z tradycyjnych mediów (np. telewizji, prasy drukowanej, radia) i innych mediów przy pełnym poszanowaniu zasady wolności mediów, a także dostarczają obywatelom informacji na temat jakości wiadomości. (zalecenie EPO1 nr 46)

34. Propozycja: Bezpieczne i godne zaufania społeczeństwo cyfrowe – ochrona danych⁸⁹

⁸⁸Zalecenia obywateli, na których głównie opiera się propozycja: Europejski panel obywatelski 1 (EPO1): 39, 46, krajowe panele obywatelskie (KPO) Litwa 2.6, Niderlandy 1

⁸⁹Zalecenia obywateli, na których głównie opiera się propozycja: Europejski panel obywatelski 1 (EPO1): 42, 43, 44, 45, krajowe panele obywatelskie (KPO) Niderlandy 2

Cel: Promujemy suwerenność danych osób, większą świadomość oraz skuteczniejsze wdrażanie i przestrzeganie obowiązujących przepisów o ochronie danych (RODO) w celu zwiększenia osobistej kontroli nad własnymi danymi oraz ograniczenia niewłaściwego wykorzystywania danych poprzez:

Środki:

1. Lepsze wyjaśnienie przepisów o ochronie danych (RODO), zwiększenie przejrzystości i poprawa komunikacji poprzez opracowanie wytycznych dotyczących tekstów świadomej zgody, posługujących się prostym i jasnym językiem zrozumiałym dla wszystkich, w tym bardziej wizualnych sposobów udzielania zgody na wykorzystywanie danych, wraz z kampanią informacyjną i zapewnieniem potrzebnych umiejętności osobom przetwarzającym dane oraz doradztwa osobom potrzebującym pomocy. (zalecenie EPO1 nr 42, 45 i KPO Niderlandy 2)
2. Zapewnienie stosowania obowiązującego zakazu domyślnej zgody na ponowne wykorzystywanie lub odsprzedaż danych. (zalecenie EPO1 nr 42)
3. Zapewnienie terminowej realizacji żądań użytkowników dotyczących trwałego usuwania danych. (zalecenie EPO1 nr 42)
4. Udzielanie użytkownikom możliwie jasnych i zwięzłych informacji na temat tego, w jaki sposób i przez kogo dane będą wykorzystywane. (zalecenie EPO1 nr 42)
5. Zapewnienie przestrzegania europejskich przepisów o ochronie danych przez przedsiębiorstwa spoza Europy. (zalecenie EPO1 nr 42 i 43)
6. Zachęcanie do wprowadzenia systemu certyfikacji na szczeblu UE, który odzwierciedla zgodność z RODO w dostępny, jasny i prosty sposób, jest widoczny na stronach i platformach internetowych oraz powinien być wydawany przez niezależną jednostkę certyfikującą na szczeblu europejskim. Nie powinno to powodować nieproporcjonalnych obciążeń dla małych i średnich przedsiębiorstw. (zalecenie EPO1 nr 44 i debata grupy roboczej)
7. Zadbanie o to, by obywatele otrzymali skuteczną i szybką pomoc podczas problemów związanych z wyłączeniami lub wycofaniem zgody. W tym celu należy lepiej zdefiniować zachowanie inwazyjne oraz opracować na szczeblu europejskim wytyczne i mechanizmy dotyczące wyłączeń i wycofywania danych oraz identyfikowania i karania oszustów. (zalecenie EPO1 nr 43 i debata grupy roboczej)
8. Ustanowienie sankcji, w tym grzywny proporcjonalnej do obrotów przedsiębiorstw, i ograniczeń działalności przedsiębiorstw, takich jak nakładanie tymczasowych lub ostatecznych zakazów przetwarzania niepożądanych danych oraz zapewnienie ich egzekwowania przez Europejskiego Inspektora Ochrony Danych i agencje krajowe. (zalecenie EPO1 nr 42, 43 i debata grupy roboczej)

[35. Propozycja: Innowacje cyfrowe w celu wzmocnienia społecznej i zrównoważonej gospodarki](#)⁹⁰

Cel: Proponujemy, aby UE promowała środki cyfryzacji, które wzmocniają gospodarkę i jednolity rynek w sprawiedliwy i zrównoważony sposób, zwiększają europejską konkurencyjność w dziedzinie technologii i innowacji, wzmocniają jednolity rynek cyfrowy dla przedsiębiorstw każdej wielkości oraz czynią Europę światowym liderem w transformacji cyfrowej i cyfryzacji ukierunkowanej na człowieka poprzez:

Środki:

1. Wprowadzenie lub wzmocnienie prawodawstwa regulującego (zorientowaną na człowieka) „inteligentną pracę”, z uwzględnieniem wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne pracowników, np.

⁹⁰Zalecenia obywateli, na których głównie opiera się propozycja: Europejski panel obywatelski 1 (EPO1): 7, 16, 17, krajowe panele obywatelskie (KPO) Niemcy i Włochy 1.3

przez zagwarantowanie prawa do rozłączenia się. Podejście „ukierunkowane na człowieka” powinno obejmować zasadę „kontroli przez człowieka”. (zalecenie EPO1 nr 7 i debata grupy roboczej)⁹¹

2. Prawodawstwo UE, które zachęca przedsiębiorstwa do odpowiedzialności społecznej i do utrzymania wysokiej jakości „inteligentnych miejsc pracy” w Europie, a tym samym unikania przenoszenia takich miejsc pracy do krajów o niższych kosztach. Zachęty mogą mieć charakter finansowy lub reputacyjny i powinny uwzględniać uznane na szczeblu międzynarodowym kryteria w zakresie ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego. W tym celu UE powinna powołać grupę roboczą składającą się z ekspertów ze wszystkich zainteresowanych stron w celu zbadania i wzmocnienia tego prawodawstwa. (zalecenie EPO1 nr 7)
3. Zapewnienie nadzoru ze strony człowieka nad procesami decyzyjnymi związanymi ze sztuczną inteligencją w miejscu pracy oraz przejrzystości stosowanych algorytmów, uwzględnienie negatywnego wpływu nieograniczonego nadzoru cyfrowego w miejscu pracy, informowanie pracowników i konsultowanie się z nimi przed wprowadzeniem technologii cyfrowych mających wpływ na warunki pracy, zadbanie o to, aby nowe formy pracy, takie jak praca za pośrednictwem platform internetowych, były zgodne z prawami pracowników i zapewniały odpowiednie warunki pracy. (debata grupy roboczej)
4. Podjęcie inicjatyw mających na celu wsparcie pracy zdalnej, takich jak pomieszczenia biurowe z dostępem do niezawodnego, szybkiego połączenia internetowego i szkoleń cyfrowych, oraz zapewnienie zasobów na potrzeby ergonomicznego wyposażenia domowych biur. (zalecenie EPO1 nr 17 i debata grupy roboczej)
5. Wprowadzenie publicznie dostępnej cyfrowej tablicy wyników, tworzącej system rankingu, który wskazuje i porównuje obecny poziom cyfryzacji unijnych przedsiębiorstw. (KPO Niemcy)
6. Osiągnięcie silnej i konkurencyjnej gospodarki cyfrowej oraz sprawiedliwe rozpowszechnienie korzyści płynących z transformacji cyfrowej w całej Europie poprzez skupienie się na technologiach i innowacjach jako czynnikach wzrostu, stymulowanie światowej klasy badań transformacyjnych i zapewnienie przestrzeni dla ekosystemów innowacji we wszystkich regionach dzięki poprawie otoczenia operacyjnego MŚP i przedsiębiorstw typu start-up oraz sprawiedliwemu dostępowi do finansowania, a także dzięki zniesieniu obciążeń prawnych lub innych obciążeń utrudniających działalność transgraniczną. (KPO Włochy 1.3, debata grupy roboczej i wielojęzyczna platforma cyfrowa)
7. Tworzenie infrastruktury danych w oparciu o wartości europejskie, wdrożenie zasady „w pierwszej kolejności kontakt cyfrowy” i zasady jednorazowości oraz ułatwienie cyfrowego i bezpiecznego dostępu do danych na potrzeby innowacji i przedsiębiorstw, zachęcanie do cyfryzacji usług publicznych. (debata grupy roboczej i wielojęzyczna platforma cyfrowa)
8. Pełne wykorzystanie potencjału wiarygodnego i odpowiedzialnego stosowania sztucznej inteligencji, wykorzystanie potencjału technologii blockchain i usług w chmurze, ustanowienie zabezpieczeń i standardów, które zapewniają przejrzystość, interoperacyjność, wzbudzają zaufanie i zwiększają łatwość korzystania, unikając wszelkich dyskryminujących i tendencyjnych algorytmów. (debata grupy roboczej i wielojęzyczna platforma cyfrowa)
9. Promowanie otwartego oprogramowania oraz jego stosowanie w edukacji i szkoleniach, a także swobodny dostęp do badań i oprogramowania finansowanego ze środków publicznych. (debata grupy roboczej i wielojęzyczna platforma cyfrowa)
10. Wprowadzenie wspólnej europejskiej tożsamości cyfrowej w celu ułatwienia transgranicznych transakcji i usług cyfrowych, wraz z ramami europejskich norm i wytycznych zapewniających niezbędne zabezpieczenia. (debata grupy roboczej i wielojęzyczna platforma cyfrowa)
11. Ocena wykonalności w odniesieniu do digitalizacji informacji o produktach konsumpcyjnych i żywieniowych za pomocą znormalizowanej aplikacji europejskiej, która umożliwiłaby bardziej przyjazny dla użytkownika dostęp i dostarczyłaby dodatkowych informacji o produktach i łańcuchu produkcyjnym. (zalecenie EPO1 nr 16)

⁹¹Zob. powiązanie z grupą roboczą ds. silniejszej gospodarki